

Minister kalder den normale Ordning, det er det, at Kultusministeriet har kun disse to Slags Sager, Skolesager og Kirkesager. Vil man ikke samle dem under et Departement, bliver der ikke nok til to Departementschefer, navnlig naar alle Skolesagerne skulle blive under den ene Departementschef. Og med samme Høje, som nu Kultusministeren forlanger, at vi skulle oprette et Departement af dette enkelte Kontor, fordi nu Departementschefen ikke kan overkomme ogsaa dette Kontor, med samme Høje vil Departementschefen i Justitsministeriet komme til Justitsministeren og sige: jeg kan ikke overkomme alt, hvad der ligger under mig, jeg maa fritages for et eller to Kontorer. Saa vil Justitsministeren i Konsekvens deraf komme til Rigsdagen og sige: Departementschefen kan ikke overkomme mere; der er et eller flere Kontorer tilovers, det strider mod Normen, at de ikke skulle have en Departementschef; da vi ikke kunne lægge dem ind under et andet Ministerium, maa vi lave en Departementschef for disse to Kontorer. Jeg kan ikke indse, hvorfor der ikke baade fra indenrigsministeriel og justitsministeriel Side kan stilles de samme Fordringer til os som her fra Kultusministeriets Side, og jeg indser ikke, at der er noget videre helligt ved dette Princip, at der altid skal være en Departementschef som en Slags Stødpude mellem Ministeren og hans Kontorer. Det er overhovedet, naar vi skulle tale om den administrative Ordning, ikke værdt at tale saa meget om Normen. Saa vidt jeg ved, har Rigsdagen aldrig haft den administrative Ordning under samlet Overvejelse. — Det skulde da være ved Loven af 2den Juli 1870, og der slog man fast, at der kun skulde være et Departement under Kultusministeriet. Det var høist rimeligt, at Rigsdagen paa Foranledning af vedkommende Minister fik disse Spørgsmaal til almindelig Overvejelse, og saa kunde vi maaste komme til en bedre Norm; men de Normer, som have etableret sig selv oppe i Rancellibygningen, behøver Rigsdagen ikke at tage megen Notits af, for de ere aldrig bleve approberede. Skulde vi til at undersøge, hvad der vilde være den heldigste Norm i et konstitutionelt Land med Hensyn til den direkte under Ministeren staaende Bedelse af vedkommende Kontorer, saa tror jeg, man langt snarere vilde komme til det System, som var paa Tale i Holsteninget, nemlig Generalsekretærer, men man vilde ikke komme til disse faste Departementschefer, som den ene Minister skal arve efter den anden og ikke kan blive fri for, navnlig naar de blive gamle, og om hvilke den højtærede Minister oven i Købet siger, at de skulle have

Overblikket og Styret. Det er ikke rigtigt, at en Minister kan komme ind i et Ministerium, hvor der skal være en saadan ældre Embedsmand, som nu en Gang har Styret og Overblikket, og som det derfor bliver meget vanskeligt for Ministeren at arbejde sammen med. Jeg tror ikke, vi af Hensyn til saadan en rent formel Norm eller, som jeg snarere vilde kalde det, bureaukratisk Doktrin, nemlig at et Kontor skal have dette Mellemled mellem sig og Ministeren, som kaldes en Departementschef, skulle gaa hen og etablere et Departement af et enkelt Kontor, hvor der vist nok er mindre at gøre ved Sagerne end i noget andet tilsvarende Departement. Men jeg kan forstaa, at man alligevel, naar den højtærede Minister nu kommer og ønsker en saadan Departementschef, vil gøre det for at give Ministeren en Cadeau. Det er imidlertid ikke nogen god Kompliment. Jeg har allerede sagt, at jeg tror Ministeren er Mand for at klare sig udmærket godt med Kontorchefen lige saa godt som hans Forgænger, at han vil kunne regere de kirkelige Sager uden at behøve en ny juridisk Kandidat mellem sig og Kontorchefen. Vil man endelig vise sin Velvilje over for den højtærede Minister, kan man dog gøre det paa en Maade, der ikke er saa dyr. Der vil frembyde sig mange Lejligheder dertil, f. Eks. ved Loven om Vighbrænding. Den er jo under Vejs berop fra det andet Ting. Den ærede Minister har jo i mange Aar været Formand for Vighbrændingsforeningen; det vilde altsaa være smukt, om vi vedtog den Lov for at vise vor Velvilje mod den ærede Kultusminister. Vi kunne maaste pente ogsaa i Aar at saa Spørgsmaalet frem om en Dotation eller Bevilling til Dr. Georg Brandes, f. Eks., den ærede Minister har jo i sin Tid lagt sin Beundring for Dr. Brandes for Dagen ved at underskrive en Adresse til ham. Der var ogsaa en Vej, ad hvilken vi kunde komme til at vise den højtærede Minister vor særlige Velvilje og give ham en Cadeau. Vi behøve ikke at gøre det ved at oprette et nyt Embede, til hvilket der i Virkeligheden ingen Trang er, og som der i de sidste 20 Aar ikke har vist sig nogen Trang til.

Jeg har afholdt mig fra enhver storpolitisk Betragtning. Der kunde være overmaade meget, særlig fra mit Standpunkt, som taler imod hele denne Bureaukratisme eller Funktionarisme, hvad man vil kalde det, hvor under jeg nok synes vi ere i Færd med at drukne her i Landet; men jeg skal ikke komme ind herpaa. Naar jeg undtager det ærede Medlem, jeg nævnte for, det 3dje Medlem for 6te Krets (Ahlefeldt-Laurvig),